

v eni prvih publikacij AZU vzbuja spoštovanje do središčne osebnosti družbe, ki so ji bila prizadevanja za našo kulturo tako bistvena. Druga priloga prinaša sliko Brega s Zoisovim domom po originalu in risbi M. Gasparija.

Prof. dr. Kidrič je posvetil svojo prvo akademijsko publikacijo »spominu dr. Ivana Prijatelja, velikega iskatelja, nesebičnega druga«, po katerega prepisih je bila omogočena objava večine teh pisem. Tako nam pričujoča izdaja vzbuja tudi grenko zavest, da prof. Prijatelju ni bilo usojeno doživeti dela v domači Akademiji. Veseli pa smo, da je bilo to dano drugemu vrhu med našimi literarnimi zgodovinarji, profesorju Kidriču, čeprav šele na pragu njegove šestdesetletnice, h kateri mu še posebej čestitamo. V. Novak.

Henry Bordeaux: Strah pred življenjem. Prevedel Anton Anžič. Založila Mohorjeva družba. Celje 1939.

Henry Bordeaux je pri nas že znan po svojem romanu: Zametene stopinje, ki ga je pred leti za Mohorjevo družbo prevedla Krista Hafnerjeva, in po svoji ljubki povesti: Nova križarska vojska otrok, ki je izhajala v »Slovincu« (1926). Gotovo bi se še našlo kaj drobnejšega raztreseno po revijah in časopisih. Kot nadaljevalec Bourgetove in Bazinove miselnosti — psihološkega romana prvega, kmečke idilike in tragike drugega, je Bordeaux vez med začetniki katoliške obnove in sedanjim rodom. Že pred svetovno vojno se je uveljavil kot branilec družine. Vnesel je v to vrsto romana skoraj strogo distinkcijo, podano v visokem slogu, in dihajočo topel dih. Kmalu je postal poljuden v vseh krogih. Svoja vojna doživetja je podal v nekaterih epičnih delih, po končani vojski pa se je ves prenovil. Ne piše več tendenčnih romanov, dasi — takoj popravim — ta oznaka za njegovo dotakratno delo ne drži popolnoma — ampak pripoveduje življenjsko polne zgodbe, ki jim daje svojsko barvo njegova rodna Savoja in Savojske Alpe. S svojim ogromnim delom čisti moralno ozračje, zlasti rad pa razkrinkava višje sloje — degenerirane plemiče — in jih postavlja proti moči in zdravja polnim, življenjsko sposobnejšim nižjim plastem.

V mnogih svojih delih obdeluje ta zamotan problem, vedno pa ga osvetljuje od novih strani. In to snov rešuje tudi v tej knjigi, ki smo jo dobili v Anžičevem, morda le preveč na izvirnik navezanem prevodu. Dvoje družin: Dulaurens in Guibert. Pri prvi je mož trgovski parvenu, gospa pa plemkinja, ki daje vedno čutiti svojo aristokratsko vzvišenost. Gospa Guibert pa je vdova — senco njenega moža zdravnika, neumornega in idealnega delavca je čutiti z vsake strani — mati, verna iz vse duše, ki črpa iz molitve svojo moč, da lahko prenese vse življenjske nesreče in da se žrtvuje za vse. Otroci pa so njenega in očetovega kova.

Nujno je, da trčita dva tako diametralna tipa skupaj in da so žrtve na obeh straneh — na eni v potrdilu njihovega junaštva in življenjske moči, na drugi znamenje slabosti in strahu pred življenjem, ki je začetek konca. Bordeaux nam vse to pripoveduje v preprosti zgodbi: Marcel Guibert se je vrnil slavljen z Madagaskarja k svoji materi in sestri Pavli in se po dolgem času zopet srečal z znanko iz otroških let, lepo Alice Dulaurens. Oba se vzljubita. Toda gospa Dulaurens brani hčerki poroko iz slepe ljubezni, da se ne bi z njo ločila; Alice pa nima moči, da bi se uprla materi, ki jo izroči nekemu

plemiču. Marcel odide z odpravo v Saharo, kjer pade. Mati Guibert in Pavla z močno voljo prenašata to boleost. Alice pa šele sedaj zasluti moč odpovedi, a je je življenja strah, da bi si upala uveljaviti svojo voljo in to, kar ji v notranjosti govori. Mati Guibert pa kot krščanska Nioba prenaša junaško tudi zadnjo žrtev, ko se loči od svoje zadnje opore, hčerke Pavle, ki srečno poročena odide v Tonkiu, kjer sta že dolgo njena brata.

V to zgodbo, ki jo pisatelj v prvem delu pripoveduje nekam zadržano in jo šele v drugem delu požene včasih do brezobzirnih ostrin, pa je vnesel še mnogo oseb vseh plasti in vseh mišljenj. Tako ta zgodba ni le podoba boja dveh družin, ampak dveh plasti, ki se borita za premoč, in dveh etičnih nazorov: uživanja in žrtve. Ob strani je nanizal glavne duhovne obraze vse Francije, rekel bi skoraj še širšega prostora, če ne bi bilo vedno tako močno poudarjeno s slavnim izročilom zvezano francosko domoljubje. Tone Čokan.

Knjige Goriške Matice za leto 1940.

1. **Koledar za prestopno leto 1940.** Izdala: Unione Editoriale Goriziana. 80 strani.

Leposlovni sestavki v prozi so prevedeni iz raznih slovstev. Zastopani so: Zoščenko, Verga, Panzini, Čapek, Hugo, Campanile. Večino je prevedel Andrej Budala, ki je napisal tudi članke o Šenoi, Čapku, Panziniju. Pesmi so prispevali † Fr. Žgur, Pastuškin, Šinkovec in G. Strniša. — Umrlega pesnika Žgurja se toplo spominja Francè Bevk, petdesetletnika Budala pa A. Debeljak. Ostalo vsebino tvorijo zabavni spisi in zanimivosti iz narave ter življenja. Zanimale bodo tudi številne ilustracije, ves koledar pa gotovo presega v splošnem podobno letošnjo žetev na naši strani.

2. **Damir Feigel: Supervitalin.** Povest. Unione Editoriale Goriziana. Gorizia 1939. 159 strani.

To je petnajsta knjiga humorista Feigla, lanskega šestdesetletnika, ki mu je Andrej Budala za uvod napisal 16 strani o njegovem življenju in delu; ob koncu knjige pa je priobčil še bibliografski seznam vseh njegovih knjižnih izdaj. Naj bodo sodbe o Feiglovi umetnosti kakršne koli, priznati moramo, da je vršil v zadnjih dvajsetih letih pomembno poslanstvo s svojimi trinajstimi knjigami, izdanimi v Gorici in Trstu. Saj je za take čase in kraje prav humor blažilno čtivo in vabljiva snov, ki vabi bralce k redkim dostopnim slovenskim knjigam. In Feigel je med svojim občinstvom gotovo našel dovolj hvaležnih bralcev, ki jim je skoraj vsako leto poklonil novo knjigo.

Kakor že v nekaterih dosedanjih knjigah, je tudi v pričujoči povesti segel pisatelj po snovi iz znanstvenega svetá, ki je gibalo vsega dejanja in v katerem edinem morejo nastati taki humoristični položaji, kakršnih je Feigel nakopičil v povesti v supervitalinu. Tudi tu gre za izum sredstva, ki naj oživilja mrtve. Tako oživi izumitelj samomorilca, ob katerega novem življenju se vrsté razni stanovi v svoji vnemi, vodeči jih v smešnost. Kar moti sicer gladek potek zgodbe, je ponavljanje zgodbe o samomorilcu proti koncu. V splošnem je to preprosto branje, ki meji včasih na plehkost in kjer zaman iščeš globine. Zabavnemu namenu pa bo delce vsekakor ustrezalo. Dasi je tiskarskih napak malo, pa hudo motijo na dveh mestih napačno vsite strani.